

Pozměňovací návrh k vládnímu návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

Sněmovní tisk 630

Studijní volno

Předkládá Dominik Feri

Změny:

1) V ČÁSTI PRVNÍ Čl. I se vkládá nový novelizační bod, který zní:

„Vkládá se nový § 83a, který zní:

„§ 83a

(1) Soudci se na jeho žádost poskytnou studijní volno v délce šesti měsíců jedenkrát po patnácti letech výkonu funkce soudce, nejdříve však ve věku 45 let, nebrání-li tomu závažné okolnosti týkající se výkonu soudnictví; nejpozději se však v takovém případě poskytnou do dvou let od doby, kdy na čerpání studijního volna vznikl právní nárok.

(2) Po dobu studijního volna náleží soudci plat a víceúčelová paušální náhrada výdajů dle zvláštního zákona.¹ Jiné náhrady výdajů soudci náleží jen za podmínek stanovených v právních předpisech.

(3) Doba studijního volna se považuje za dobu výkonu funkce soudce a soudce je povinen při jeho čerpání zachovávat povinnosti soudce.²

---

¹ Zákon č. 236/1995 Sb., o platu a dalších náležitostech spojených s výkonem funkce představitelů státní moci a některých státních orgánů a soudců a poslanců Evropského parlamentu, v platném znění

² § 31 zákona č. 236/1995 Sb., v platném znění

(4) Pravidla pro zastoupení soudce či jiná nutná opatření z důvodu čerpání studijního volna soudcem určí rozvrh práce soudu.““

2) V ČÁSTI PRVNÍ Čl. II se vkládá nové přechodné ustanovení, které zní:

„Soudcům, kteří splnili podmínky pro poskytnutí studijního volna ke dni účinnosti tohoto zákona či do doby 3 let po nabytí jeho účinnosti, se studijní volno poskytne na žádost soudce nejpozději do 5 let od nabytí účinnosti tohoto zákona tak, aby byl zajištěn řádný výkon soudnictví a aby čerpání studijního volna soudci bylo přiměřeně rozvrženo. Dobu čerpání určí po projednání se soudcem a na žádost soudce předseda soudu. Nebude-li žádost o čerpání podána soudcem do 5 let od účinnosti tohoto zákona, nárok na dosud vzniklé studijní volno zaniká.“

3) Ostatní body se přečíslojí.

Odůvodnění:

1. Zákon o soudech a soudcích v současné době volno pro vlastní vzdělávání soudce, tj. studijní volno, neobsahuje.
2. Inspirací může být zákon o vysokých školách č. 111/1998 Sb., který stanoví že: „(1) Akademickému pracovníku vysoké školy se na jeho žádost poskytne tvůrčí volno v délce šesti měsíců jedenkrát za sedm let, nebrání-li tomu závažné okolnosti týkající se plnění vzdělávacích úkolů vysoké školy. (2) Po dobu tvůrčího volna náleží akademickému pracovníku mzda.“.
3. Aktuálně je projednáván poslanecký návrh novely zákona č. 563/2004 o pedagogických pracovnících (sněmovní tisk č. 494/0). Novela navrhuje v novém § 24a tohoto zákona zavést novinku, institut „volna pro vlastní vzdělávání“ pro pedagogické pracovníky (tzv. sabbatical), a to v délce 5-12 měsíců jednou za období 10 let, a to pro vlastní vzdělávání nebo tvůrčí činnost. Pod dobu volna náleží (plný) plat dle platového tarifu či jeho náhrada. Volno se poskytuje na žádost doložená plánem aktivit vzdělávání či tvůrčí činnosti, nebrání-li tomu závažné okolnosti plnění vzdělávacích úkolů školy (čerpání lze o jeden rok odložit), po čerpání volna se prokazuje naplnění plánu.
4. Využitelnost pro soudce: studijní volno využít i pro potřeby soudců. Interval, ve kterém je možné studijní volno čerpat, je navržen patnáct let (variantně deset let), nejdříve je však čerpání možné ve věku 45 let. Tím je zaručeno, že výkon soudnictví nebude ohrožen příliš častým čerpáním studijního volna, které je tak možné fakticky čerpat max. 2x za dobu výkonu funkce soudce (nejpozději ve věku 70 let výkon funkce ze zákona totiž zaniká dle § 94 písm. a) zákona o soudech a soudcích).
5. Studijní volno je také významnou prevencí proti syndromu vyhoření, proto přispěje k řádnému fungování soudnictví. Studijní volno je možné také využít k dalšímu vzdělávání soudců.
6. Syndrom vyhoření je od května 2019 zařazen WHO (Světovou zdravotnickou organizací) do nové Mezinárodní klasifikace nemocí (ICD-11) v části Problémy spojené se zaměstnáním nebo nezaměstnaností (účinná od r. 2022). Tato změna také zvyšuje nutnost se tímto problémem dále zabývat. Dle WHO (QD85 Burn-out) je pak syndrom vyhoření definován jako: důsledek chronického stresu na pracovišti, který nebyl úspěšně zvládnut. Vyznačuje se třemi rozměry: 1) pocity vyčerpání nebo vyčerpání energie; 2) větší mentální vzdálenost od něčí práce nebo pocity negativismu nebo cynismu související s prací; a 3) snížená profesionální účinnost. Vyhoření se týká konkrétně jevů v pracovním kontextu a nemělo by se používat k popisu zkušeností v jiných oblastech života.¹ Mezi nejohroženější profese patří též soudci.

---

¹ <https://icd.who.int/browse11/l-m/en#/http://id.who.int/icd/entity/129180281>

7. Zavedení institutu studijního volna naplňuje znění § 82 zákona o soudech a soudcích („Soudce nese odpovědnost za svou odbornou úroveň při výkonu soudcovské funkce. Soudce je povinen dbát soustavným vzděláváním o prohlubování svých odborných právních a dalších znalostí potřebných pro řádný výkon funkce. K tomu vedle samostatného studia využívá zejména vzdělávací akce, organizované Justiční akademií, případně soudy a vysokými školami.“). Povinnost uložená soudcům zákonem tak může být právě v delším časovém horizontu realizována ve studijním volnu, současně bude mít nemalé pozitivní efekty v rámci prevence syndromu vyhoření. Současně je tak podpořen osobní růst soudce.
8. Omezení: případné zvláštní omezení dané důvody pro řádný výkon soudnictví nejsou potřeba, mimo přechodných ustanovení zákona, které řeší požadavky na řádný výkon soudnictví po nabytí účinnosti novely (kdy se předpokládá, že více soudců splní podmínky pro čerpání studijního volna). S ohledem na skutečnost, že studijní volno bude při podané žádosti soudce nárokové, lze s ním při správě soudu a organizaci soudnictví dopředu počítat s tím, že nezatíží soudy výrazně více, než např. realizované několikaměsíční stáže na vyšších soudech či mateřské a rodičovské dovolené (zástup soudce a zastavení nápadu nových věcí soudci je tedy řešitelné obdobně). Personální potřeby soudů mohou být též v budoucnu zajištěny institutem emeritního soudce. Za dobu studijního volna nejsou vyžadovány speciální povinné (pracovní či jiné) výstupy, takové povinnosti jsou považovány za nadbytečné a neodpovídající smyslu a účelu institutu.
9. Rozpočtové nároky: navrhuje se, aby po dobu studijního volna soudce pobíral i nadále plat včetně náhrady dle § 32 zákona o platu (soudce se bude vzdělávat a nadále je povinen svůj stav reprezentovat), ostatní náhrady soudci náleží jen s předchozím souhlasem předsedy soudu (např. náklady na cestovné za účelem vzdělávání atd.), tedy shodně, jako při výkonu funkce soudce. S ohledem na to, že soudce je v průběhu studijního volna nadále ve funkci soudce, rozpočtové náklady se nijak nad běžný rámec provozu soudů nenavysílají.
10. Na soudce v době studijního volna se nadále vztahují obecné povinnosti související s výkonem funkce (např. etické a kárná odpovědnost).
11. Zatížení správy soudů je považováno za rozpočtově a jinak nevýznamné. Ve střednědobém horizontu je zatížení státního rozpočtu neutrální, dlouhodobě naopak pozitivní (zvýšení odbornosti a tím kvality soudního rozhodování, prevence nákladů na syndrom vyhoření atd.), krátkodobou organizační náročnost lze předpokládat pouze při zavedení institutu (např. pouze krátkodobá potřeba řešení náhrady za nepřítomného soudce) a je řešena v přechodných ustanoveních novely.